

Poslijeratni razvoj Ratne mornarice i pomorstva — značajan faktor naše odbrambene snage i sposobnosti

Razvoj naše Ratne mornarice je jedinstven primjer u istoriji drugog svjetskog rata. Stvarana u revoluciji, ona se s njom razvijala, jačala i pobjeđivala. Stvaranje RM je nerazdvojni dio slobodarskih tradicija naših naroda, politike Komunističke partije Jugoslavije i stvaralačke vizije druga Tita.

Uspjesi RM u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji rezultat su, prije svega, visoke svijesti naših boraca i slobodoljubivosti naših naroda. Ocjena druga Tita o borcima »čelična srca na drvenim brodovima« je istorijska, ona najpotpunije objašnjava uslove pod kojima je stvorena naša Ratna mornarica.

Ratna mornarica je izašla iz rata s jakom organizacionom strukturom, čvrstim moralno-političkim jedinstvom, velikim ugledom i uvjerenjem da će u poslijeratnoj obnovi i izgradnji izvršavati svoje zadatke u obrani zemlje. Ona je u poslijeratnom razvoju prošla kroz više karakterističnih etapa, koje su značile kvalitetan skok u njenom razvoju.

U prvoj etapi svi napori bili su usmjereni na razminiranje minskih polja položenih za vrijeme rata, osposobljavanje kadrova, obnovu porušenih remontnih zavoda, brodogradilišta i pomorske privrede. U tom periodu razrađuju se planovi razvoja brodograđevne industrije i izgradnje ratnih i trgovačkih brodova osloncem na vlastite snage kao osnovim motom našeg opšteg revolucionarnog razvoja.

Druga etapa počinje pedesetih godina i u njoj, uporedo s vojno-političkom situacijom, nastaju značajne promene u organizaciji,

sastavu, strukturi i zadacima Ratne mornarice. Za nekoliko godina u našim brodogradilištima izgrađene su značajne pomorske snage u čiji su sastav ušli torpedni čamci, patrolni i desantni brodovi, minolovci i minopolagači, kao i nove podmornice. Istovremeno, intenzivizirana je izgradnja obalske artiljerije; izgrađeni su utvrđeni rejoni odbrane, a jedinice mornaričke pešadije i inženjerije modernizovane su i dovedene u sklad s usvojenom koncepcijom jugoslovenskog pomorskog vojišta o potrebama odbrane. U tom periodu znatna pažnja posvećuje se, izgradnji trgovačke mornarice, modernizaciji razvojnih i brodograđevinskih kapaciteta, kao i školovanju i usavršavanju kadrova za ratnu i trgovačku mornaricu.

Polovinom šezdesetih godina počinje treća etapa u razvoju Ratne mornarice, realizacijom novog flotnog programa. U sastav flote ulaze novi raketni i torpedni čamci i savremene podmornice. Dio brodova se modernizuje i prenaoružava savremenim naoružanjem i opremom, a zastarjeli brodovi stavljaju se u raspremu i rashod. Modernizuju se sistem obalskog osmatranja i javljanja i jedinice obalske odbrane; izgrađuje se kompletna infrastruktura za baziranje, tehničko održavanje, remont i pozadinsko obezbeđenje pomorskih snaga.

U flotne snage uvodi se novi sistem obuke, usavršava se sadejstvo pomorskih, obalskih, kopnenih i vazduhoplovnih snaga. Dolazi do brzog razvoja i jačanja jedinica teritorijalne odbrane, koje postaju sve značajniji faktor odbrane na jugoslovenskom pomorskom vojištu.

U sistemu organizacije, rukovođenja i komandovanja izvršene su, također, značajne izmjene, čime su poboljšane organizacijska struktura i efikasnost.

Na iskustvima narodnooslobodilačkog rata, novih teorijskih saznanja i iskustva, razrađuje se i osavremenjava koncepcija i doktrina odbrane pomorskog vojišta. U ovoj etapi razvoja počela je izgradnja modernog školskog sistema. U Mornaričkom školskom centru osposobljavaju se svi profili mornaričkih kadrova. U njemu se stiču najviša specijalistička, taktičko-operativna i naučna zvanja.

Značajno se razvijaju i modernizuju naučnoistraživačke i razvojne ustanove, remontni zavodi, brodogradilišta i prateća industrija, tako da smo danas u mogućnosti da sopstvenim snagama gradimo savremene brodove za potrebe ratne i trgovačke mornarice.

U toku je realizacija četvrte generacije savremenih borbenih sredstava koji će ulaskom u stroj predstavljati okosnicu naše udarne moći na jadranskom pomorskom vojištu. Naše nove raketne to-

povnjače, podmornice, desantno-jurišni čamci, patrolni brodovi i čamci, brodovi za spasavanje, riječni minolovci, i na desetine drugih potpuno novih i savremenih borbenih sredstava koja se uvode u flotu i obalsku odbranu — ponos su naše brodogradnje i industrije.

U proteklih trideset i pet godina, pod neposrednim rukovodstvom i brigom druga Tita, Ratna mornarica izrasla je u veoma snažan i moderan vid oružanih snaga. Ona se mogla tako brzo da razvija zahvaljujući samoprijegoru, svijesti i visokom moralno-političkom jedinstvu pripadnika. Značajnu ulogu u njenom razvoju imala je organizacija SKJ. Ona je pokretala komuniste i pripadnike RM, radne ljude u razvojnim i proizvodnim organizacijama udruženog rada na besprijekorno i odgovorno izvršavanje naređenja i proizvodnih zadataka, izgrađivala prisne i drugarske odnose i razvijala visoki osjećaj jugoslovenskog socijalističkog patriotizma. To najbolje potvrđuju riječi druga Tita:

»Ja sam duboko uvjeren da nigdje nisu pripadnici Ratne mornarice tako tijesno povezani sa životom i stvaralačkim naporima naroda, kao što je kod nas... Pripadnici naše hrabre ratne mornarice nerazdvojno su povezani s našim narodima ne samo u težnjama, već i svakodnevnim naporima. Oni su podjednako graditelji socijalizma i graditelji samih sebe kao odbrambene snage našeg socijalističkog mora«.

Upravo ta povezanost Ratne mornarice s trgovačkom mornaricom, brodarstvom, pomorskim ustanovama, organizacijama udruženog rada, društveno-političkim zajednicama i širokim slojevima stanovništva, omogućila je brz tehnološki razvoj, kao i sveobuhvatne pripreme za odbranu zemlje u duhu koncepcije opštenarodne odbrane.

Proces društvenih samoupravnih promjena, sve veća uloga radničke klase i SKJ, daju nove podsticaje za još uspješnije izvršavanje zadataka i dalje jačanje snaga odbrane na jugoslovenskom pomorskom vojištu.

Naša odbrana na jugoslovenskom pomorskom vojištu raspolaže danas najsavremenijim borbenim sredstvima, izgrađenim i uvježbanim borbenim sistemima, čvrstom organizacijom i visokim moralno-političkim i stručnim kvalitetom kadrova. Dobro izbalansirane snage ratne mornarice, sa duboko ešeloniranom odbranom na

otocima i obali, spremne su da u svakom momentu pruže snažan otpor agresoru. One su bitan faktor odvrćanja agresije, ali su, istovremeno, osposobljene za uspješno vođenje dugotrajnog opštenarodnog odbrambenog rata. To je naše uvjerenje i naša obaveza pred SKJ, našim narodima i Vrhovnim komandantom, drugom Titom, posebno u ovom jubileju slavlja i pobjeda.

Slaveći 35-godišnjicu stvaranja i razvoja Ratne mornarice i pomorstva Jugoslavije u godini jubileja druga Tita, moramo istaći da je najveće bogatstvo naše ratne mornarice to što su svijetle ratne tradicije i partizanski duh uneti u sve njene strukture, na kojima se i danas vaspitavaju njeni pripadnici. Zato je naša dužnost da i ovom prilikom svim pripadnicima RM i pomorstva, koji su učestvovali u njenom formiranju i razvoju, odamo puno priznanje i zahvalnost.